

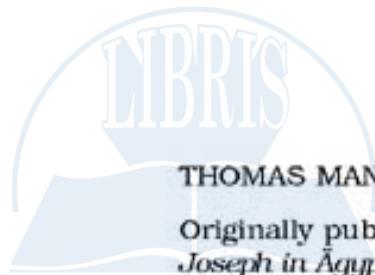

CUPRINS

Capitolul unu. CĂLĂTORIA ÎN JOS.....	5
Despre tăcerea morților.....	5
Înaintea stăpânului.....	10
Con vorbire de noapte.....	19
Ispita.....	34
O revedere	39
Fortăreața Tel	48
Capitolul doi. INTRAREA ÎN ȘEOL	61
Iosif zărește Tara Gosenului și ajunge la Per Sopd	61
Orașul pisicilor	66
On, orașul învățăturii	69
Iosif la piramide.....	79
Lăcașul celui îmbâlsămat.....	88
Capitolul trei. SOSIREA.....	103
Calatoria pe fluviu	103
Iosif trece prin Veset	111
Iosif ajunge înaintea casei lui Petepre	122
Piticii	127
Mont-Kav	133
Putifar	149
Iosif este vândut pentru a doua oară și se prosternează cu fruntea la pământ ...	153
Capitolul patru. PREAÎNALTUL.....	161
Cât timp a stat Iosif la Putifar.....	161
În țara nepoților.....	169
Curteanul	180
Misiunea.....	190

Hui și Tui	197
Iosif cumpănește aceste lucruri	219
Iosif vorbește înaintea lui Putifar	224
Iosif încheie o alianță.....	243
 Capitolul cinci. BINECUVÂNTATUL.....	250
Iosif este slujitor personal și lector.....	250
Iosif crește ca lângă un izvor.....	263
Amon se uită chiorâș la Iosif.....	275
Beknehons.....	284
Iosif devine, văzând cu ochii, egiptean	297
Relatare despre moartea fără zarvă a lui Mont-Kav.....	316
 Capitolul șase. FEMEIA ATINSĂ.....	343
Cuvântul nesocotinței	343
Ochii ce se deschid	351
Soții.....	365
Trei con vorbiri	402
În strânsoarea șarpe lui	424
Întâiul an.....	430
Al doilea an.....	455
Despre castitatea lui Iosif	472
 Capitolul șapte. GROAPA.....	486
Biletele dulci	486
Limba dureroasă (dramă și epilog)	495
Pâra lui Dudu	519
Amenințarea	539
Sindrofia doamnelor.....	546
Cățeaua	565
Ziua de Anul Nou.....	576
Casa goală	585
Chipul tatălui	596
Judecata.....	604

LIBRIS

THOMAS MANN, *Joseph und seine Brüder*

Originally published in German as *Joseph und seine Brüder Joseph in Ägypten* © 1934 by Bermann – Fischer Ges. M.b.H., Vienna

All rights reserved by S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main

© 2013 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: Philipp Veit (1793-1877), *Iosif și soția lui Putifar*, frescă, 1817

Lucrare apărută cu acordul COPYRO – Societate de Gestire Colectivă a Drepturilor de Autor

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

MANN, THOMAS

Iosif și frații săi / Thomas Mann; Petru Manoliu (trad. din lb. germ. de). – Iași: Polirom, 2013

3 vol.

ISBN: 978-973-46-3732-4

Vol. 2: *Iosif în Egipt*

ISBN print: 978-973-46-3734-8

ISBN ePUB: 978-973-46-3918-2

ISBN PDF: 978-973-46-3919-9

I. Manoliu, Petru (trad.)

821.112.2-31=135.1

Printed in ROMANIA

THOMAS
MANN

Iosif și frații săi
Iosif în Egipt

• •

Traducere din limba germană și note
de Petru Manoliu

POLIROM
2013

Pentru Iosif, cea mai apropiată întrupare a spiritului lui Amon era Dudu, prototipul demnității, mai-marele sippetelor cu giuvafericale. Chiar de la început și-a dat seama că acesta, departe de a-l iubi pe el mai mult decât se iubea pe sine, îl iubea, vădit, mult mai puțin; și nici nu se poate spune câtă silință și-a dat mereu, de-a lungul anilor, fiul lui Iacob cu virtuosul pitic, și nici în ce chip și prin căte atenții binevoitoare s-a trudit să-l câștige nu numai pe el, dar și pe cea care-l cuprindea cu un singur braț, Tezet, soția lui, ce avea o slujbă importantă în casa femeilor, și pe copiii lui, lunghi și urâți, Ezezi și Ebebi, și cât s-a străduit să nu-i încalce nicicum pietrele de hotar! Oare se poate cineva îndoi că i-ar fi fost ușor lui Iosif, datorită naturii relațiilor sale cu Putifar, în urma anumitor servicii ce-i încălzeau acestuia inima, că i-ar fi fost, deci, ușor să-l înlăture pe Dudu și să facă să fie el numit mai-mare peste cămara cu veșminte? Stăpânul nici nu dorea decât să-l atragă tot mai mult în serviciul său personal și este neîndoienic că i-a oferit slujba lui Dudu, fără ca Iosif să i-o fi cerut, cu atât mai mult cu cât Putifar nu-l putea suferi pe trufașul pitic-soț, după cum băgase de seamă fiul lui Iacob și înțelesese de altfel și din sila pe care credinciosul vechil o încerca față de Dudu. Dar Iosif refuză, totodată categoric și smerit, propunerea, în primul rând, fiindcă, trebuind să învețe a veghea asupra a tot și a toate, nu mai putea lua asupra sa alte noi obligații legate de persoana stăpânului, și, în al doilea rând, cum de altfel o și sublinia, pentru că nu putea și nici nu voia să încalce ogorul demnului prichindel.

Credeți, oare, că piticul i-a fost recunosător? Cătuși de puțin – în privința asta, Iosif s-a legănat cu speranțe deșarte. Nici un menajament și nici o politețe nu izbutiseră să învingă sau măcar să înmoiae dușmânia lui Dudu, ce i-o arătase chiar din prima zi, mai precis, din prima oră, când piticul-soț încercase să împiedice cumpărarea lui; iar cel interesat în dedesubturile și forțele motrice ale acestei întregi istorii nu se va mulțumi, pentru a

explica o antipatie atât de tenace, doar cu supărarea unui politician egiptean față de avantajarea unui strain și de înalțarea acestuia în casa stăpânumului. Desigur trebuie să ne gândim aici, mai curând, la ciudatele mijloace vrăjitorești prin care Iosif știa să-și „ajute” stăpânul și să-i câștige bunăvoiețea, și de care Dudu avea dovezi. Aceste mijloace îi fuseseră din cale-afară de nesuferite, deoarece le socotea ca jigniri aduse valorii și integrității sale personale și anumitor calități care alcătuiau mândria pipernicitei sale vieți, dându-i conștiința propriului său merit.

Iosif presimțiise și asta. Nu-și ascundea că, prin cele rostite de el în livada de curmali, lovise pe unul dintre ascultători în aceleasi tainice adâncimi ale sufletului, în care izbutise să-i facă bine celuilalt, și că, fără să vrea, îl jignise, totuși, pe piticul-sot. Tocmai de aceea se arăta de o deosebită delicatețe față de soția și progeniturile lui Dudu. Dar fără folos; piticul îi arăta, de jos, antipatia sa, de cum i se ivea prilejul, și îndeosebi prin sublinierea, demnă și în spiritul strictei respectări a vechilor moravuri, a necurăției lui Iosif, străinul de obârșie kabiră. În timpul mesei, de pildă, când slujitorii mai de seamă ai casei, printre care Iosif, rupeau pâinea cu vechilul Mont-kav, Dudu, întinzându-și cu demnitate buza de sus peste cea de jos, trasă înăuntru, ceru cu strășnicie ca egiptenii să fie serviți laolaltă, iar ebreul deosebit; ba, când Mont-kav, împreună cu ceilalți comeseni, pătrunși de spiritul solar al lui Atum-Re, se arătară îngăduitori, Dudu își sublinia credința în Amon și devotamentul său față de datini, trăgându-și scaunul cât mai departe de veneticul spurcat, blestemă și, pentru a se purifică de această vecinătate pângăritoare, scuipă în cele patru colțuri ale zării, dedându-se la tot felul de ritualuri vrăjitorești în jurul său, din care reieșea mult prea clar dorința sa de a-l jigni pe Iosif.

Și dacă lucrurile s-ar fi mărginit doar la atât! Dar Iosif află foarte curând că preacinsitul Dudu acționa împotriva sa, silindu-se să-l dea afară din

casa lui Putifar – află știrea proaspătă și cu foarte multe amănunte de la micul său prieten, Iubitul-de-zeu, Bez-în-sârbătoare; căci acesta, tocmai prin micimea sa, era deosebit de îndemnătic să iscondească și să tragă cu urechea, parcă făcut anume să se strecoare nevăzut pretutindeni unde era ceva de surprins, stăpân al unor ascunzători la care cei mari nici nu se puteau gândi. Dudu, el însuși din neamul piticilor ca dimensiune, și asemănător lui Bez în lumea cea mică, s-ar fi cuvenit să se dovedească, în adevăr, mai puțin mărginit și dezarmat decât cei mari. Dar, se pare că Iubitul-de-zeu avea dreptate, când afirma că Dudu, tocmai fiindcă se însotise cu o femeie din lumea lunganilor, pierduse foarte multe din subtilitățile proprii piticilor, și că natura, hărăzindu-i vrednicia care-l făcuse demn de această legătură, nu-i dăruise, în schimb, decât o nedesăvârșită îscusință piticească. Destul, se lăsa prosteste pândit și spionat pe furiș de către disprețuitul său frățior, iar acesta dibui curând toate cărările pe care umbla Dudu pentru a-l pierde pe Iosif: toate duceau la casa femeilor și ajungeau la Mut-em-enet, soția lui Putifar doar cu numele; iar din tot ceea ce-i povestea piticul, reieșea că ea stătea de vorbă fie de față cu Dudu, fie între patru ochi, cu un preaputernic care putea intra oricând în casa femeilor și în încăperile ei personale: adică cu Beknehons, Primul Profet al lui Amon.

Stim, de pe acum, din con vorbirea răutăcioșilor părinți ai lui Putifar, legăturile strânse care o legau pe stăpâna lui Iosif de templul puternicului zeu al împărației, de Casa lui Amon-Re. Ca multe femei din clasa ei socială, ca de pildă și prietena ei Renenutet, soția mai-marelui peste vitele lui Amon, făcea parte din nobila tagmă a Hatorelor, a cărei înaltă patroană era Marea soție a faraonului, iar stareță, soția Marelui Preot al zeului de la Karnak, pe atunci, evlaviosul Beknehons.

Locul lor de adunare și căminul lor spiritual era frumosul templu de pe malul fluviului, „Casa de la miazați a femeilor lui Amon”, sau, cum i se mai zicea, „Haremul”, pe care aleea mare, străjuită de

berbeci, îl legă de marele lăcaș de la Karnak, faraonul fiind tocmai atunci pe punctul de a-l mări, adăugându-i o sală hipostilă, mai înaltă decât toate celelalte săli; membrele acestei tagme purtau, în timpul sărbătorilor, titlul de „Femei ale haremului lui Amon”, ceea ce se potrivea cu faptul că stareța lor, soția Marelui Preot, purta atunci titlul de „Prima dintre femeile haremului”. Dar de ce oare erau intitulate aceste doamne „Hatorele”, când Marea soție a lui Amon-Re avea numele de Mut, adică „Mama”, pe când zeița Hator, cea cu ochii de vacă și frumoasă la chip, ținea mai curând de Re-Atum, stăpânul de la On, ca stăpână a lui? Da, astea erau subtilități și echivalențe ale înțelepciunii politice a țării Egiptului! Căci de vreme ce Amon binevoia să se socoată egal lui Aton-Re, iar Mut, Mama fiului, se socotea egală cu biruitoarea Hator, și femeile haremului pământesc al lui Amon, doamnele din înalță societate a Tebei, procedau aidoma: fiecare dintre ele era o Hator, stăpâna iubirii în persoană, iar la marile sărbători, învesmântate cu rochia lipită de trup, ca a zeiței, purtând pe față masca de aur a soției Soarelui, în cap scufia de aur, cu discul solar între coarne de vacă, făceau muzică în cinstea lui Amon, dăńțiau și cântau, pe cât sunt în stare să cânte doamnele din înalță societate; căci nu erau alese după timbrul armonios al vocii, ci pentru că erau bogate și de rang mare. Mut-em-enet, stăpâna casei lui Putifar, însă, cânta fermecător, ba învăța și pe altele arta de a cânta, ca, de pildă, pe Renenutet, soția mai-marelui vitelor, fiind ținută într-o atât de înaltă cinstă în Casa femeilor zeului, încât locul ei, pe treptele tagmei, era aproape lângă stareță; iar soțul acesteia, Beknehons, Marele Profet al lui Amon, avea oricând intrare liberă la ea, ca prieten și cuvios confident.

Beknehons

Iosif îl cunoștea de mult din vedere pe acest bărbat; îl zârise în repetate rânduri, fie în trecerea lui prin curte, fie în fața casei femeilor, cu prilejul vizitelor sale, și de fiecare dată se necăjise, simțind ce simțea faraonul față de fastuosul alai de care era înconjurat Marele Preot: oștenii zeului, înarmați cu sulițe și măciuci, alergau înaintea lecticii lui, ce plutea parcă pe ulube lungi, purtate pe umeri de patru ori patru slujitorii ai templului, cu capetele rase și lucioase ca oglinda; alții ostași alergau după lectică, în părți erau purtate evantaie din pene de struț, ca la luntrea lui Amon însuși, de-a lungul procesiunilor, iar în față, alții oameni alergau repede, învărtind amenințători ciomege prin aer, pentru a-i vesti sosirea, și umpleau curtea întreagă de răcnete poruncitoare, ca toții slujitorii să se adune și, ca în locul lui Petepre, dacă acesta cumva lipsea, să iasă în prag, întru întâmpinarea însemnatului oaspete, măcar mai-marele peste casă, vechilul. De obicei, cu asemenea prilejuri, Putifar lăsa vorbă că nu era acasă, astfel încât Mont-kav trebuia, neapărat, să fie de față, iar în spatele acestuia se afla, de multe ori, Iosif, care se uita atent la acest bărbat foarte mare, cea mai înaltă și cea mai îndepărtată imagine a spiritului solar dușmănos, Dudu fiind intruparea lui cea mai apropiată și mai pipernicită.

Beknehons era de o înălțime impunătoare, ținându-se foarte drept, cu pieptul umflat trufaș, umerii trași îndărât și bărbia ridicată în sus. Capul său oval, ras chilug și totdeauna descoperit, era remarcabil și cuta îngustă și adâncă dintre sprâncene statornicea expresia întregii sale figuri, care nu pierdea nimic din asprime, nici când bărbatul zâmbea de sus, ceea ce se mai întâmpla, drept răsplată a unui gest deosebit de supunere. Fața Marelui Preot, de pe care fuseseră curătată cu grijă orice urmă de barbă, părea ca tăiată în piatră, neclintită, cu pomeții ridicăți, iar în jurul nasului și al gurii, era însemnată de

brazde, tot atât de adânci ca și cuta verticală din tre sprâncene; exprima un fel de a privi de sus oameni și lucruri, mai grav decât îngâmfarea, căci echivala cu refuzul oricărei existențe actuale, cu o tagăduire și o osândire a desfașurării întregii vieți de secole sau poate și de milenii, după cum și veșmântul său, deși costisitor și fin, era învechit și, potrivit tipicului preoțesc, rămas cu multe epoci în urmă față de modă: se distingea limpede că haina de deasupra, pornind de la subsuori, și căzându-i până la glezne, acoperea un șorț simplu, atât de scurt și strâns pe trup, cum se croiau pe vremea primelor dinastii ale Vechiului Imperiu; ba timpuri și mai străvechi și, desigur, mai evlavioase, evoca blana de leopard aruncată preoțește pe umeri, cu capul și labele din față ale felinei atârnându-i pe spate și cu ghearele labelor dindărât încrucișate pe pieptul lui, pe care se vedeau și alte însemne ale demnității sale: o panglică albastră și un giuvaiier complicat de aur, cu capete de berbeci.

Cumpăinind bine, blana aceasta de leopard era o usurpare, căci facea parte din odajdiile Primului Profet al lui Aton-Re de la On, aşa că slujitorii lui Amon nu aveau căderea s-o poarte. Beknehons era, însă, tocmai omul care să hotărască numai el ce i se cuvine, și nimeni, nici Iosif, nu se înșela asupra pricinaii pentru care purta acest prim veșmânt al omului, sfânta blană de fiară. El înțelegea să afirme astfel că Aton-Re, absorbit de Amon, nu era decât o manifestare a Marelui de la Teba, întru câtva supusul său, și nu numai întru câtva. Căci Amon, adică Beknehons, reușise ca Mai-marele preoților lui Re de la On să fie silit să primească funcțiile onorifice de al doilea preot al lui Amon, de la Teba, astfel încât autoritatea Marelui Preot asupra lui, precum și pretențiile sale asupra insignelor sacerdotale ale aceluia erau aici de actualitate. Dar chiar și la On, cetatea de scaun a lui Re, întărietatea Marelui Preot se impuse. Căci Beknehons nu se numea numai „Mai-marele preoților tuturor zeilor din Teba” – ci își însușise, de asemenea, și titlul de „Mai-mare al preoților tuturor zeilor din Egiptul